

Książka – mój skarb

Materiał zawiera:

- tekst źródłowy,
- 8 ćwiczeń w tym 6 interaktywnych,
- 6 poleceń,
- multimedium: film „Historia książki”,
- multimedium: „Budowa książki”.

Bibliografia:

- Źródło: *Encyklopedia szkolna. Język polski*, red. Marta Tomczyk, Kraków 2004, s. 333–334.

Twoje cele

- zapoznasz się z filmem na temat historii książki od czasów starożytnych do współczesnych;
- zapoznasz się z budową książki;
- rozpoznasz tekst o charakterze informacyjnym;
- zgromadzisz zwroty, wyrażenia, frazeologizmy związane z książką.

Ludzie piszą i czytają książki od zarania dziejów. Czytanie książek pobudza wyobraźnię, zwiększa inteligencję, a także pozwala się zrelaksować. Wisława Szymborska, polska poetka i noblistka, napisała kiedyś: „Czytanie książek to najpiękniejsza zabawa, jaką sobie ludzkość wymyśliła”.

Polecenie 1

Czy podzielasz zdanie Wisławy Szymborskiej na temat czytania książek? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Budowa książki

Zapoznaj się z modelem 3D przedstawiającym budowę książki i wykonaj polecenia.

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PPYPmc1Nj>

Budowa Książki

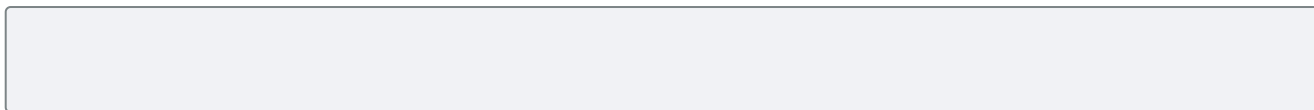
Źródło: Learnetic SA, *Budowa książki*, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 2

Wymień dwie funkcje obwoluty.

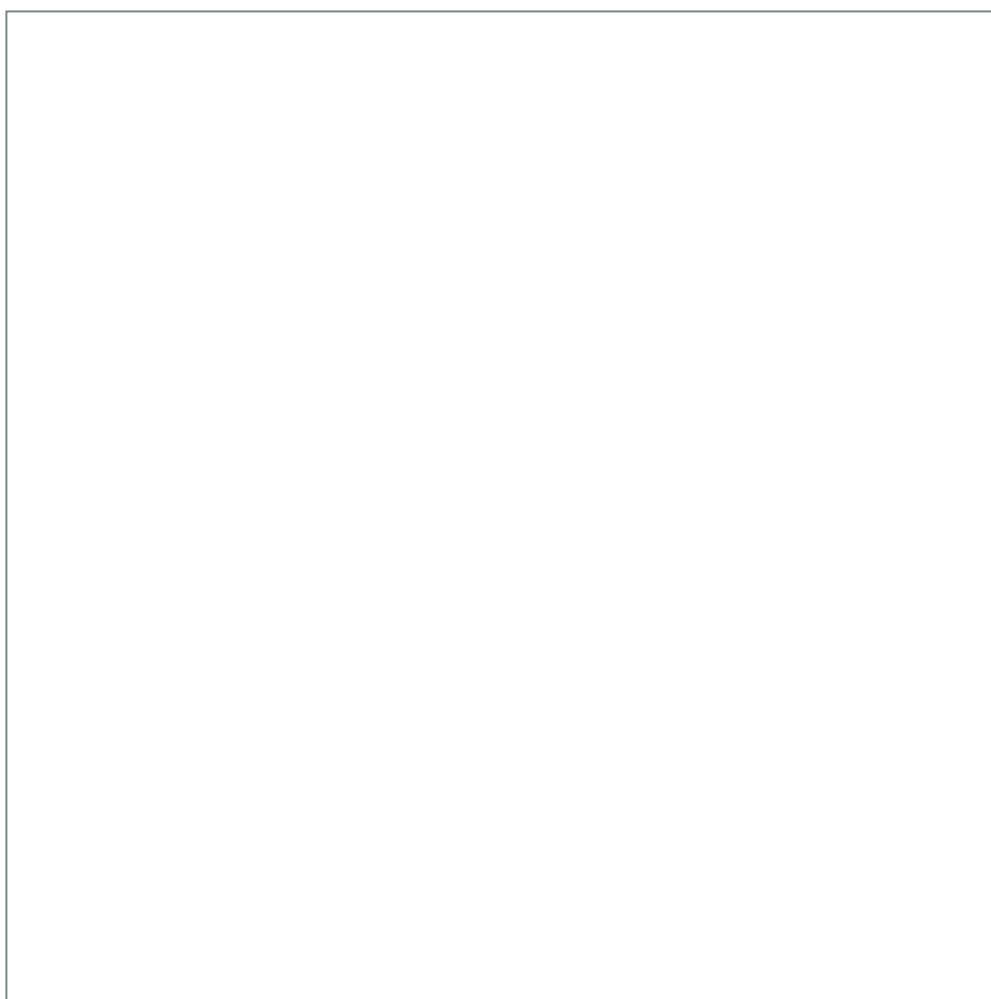
Polecenie 3

Wyjaśnij, do czego służy wyklejka.

Polecenie 4

Zaprojektuj kartę tytułową wybranej książki.

Dzieje książki

JĘZYK POLSKI

Film dostępny pod adresem </preview/resource/REVfrxt5tJdY>

Film pt. „Dzieje książki”

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Film opisuje historię książki od czasów starożytnych do współczesności.

Polecenie 5

Który moment w historii książki uważasz za przełomowy? Uzasadnij odpowiedź.

Polecenie 6

Czy masz predyspozycje do pracy jako skryba? Uzasadnij odpowiedź.

Polecenie 7

Wypisz dwie ciekawostki na temat książek.

Bibliofile, „księgołapy” i „mole książkowe”

“ Encyklopedia szkolna. Język polski

Kiedy się nad tym głębiej zastanowisz, dojdiesz do wniosku, że książki towarzyszą Ci od najwcześniejszego dzieciństwa – najpierw czytali Ci je rodzice. Pewnie były to kolorowe książeczki z bajkami albo wierszykami. Kiedy sam nauczyłeś się czytać, stopniowo poznawałeś coraz więcej książek. Jedne Ci się podobały bardziej, inne mniej. Stawałeś się czytelnikiem książek. Być może masz już nawet własną biblioteczkę, w której gromadzisz ulubione książki, takie do których wrócisz niejednemu raz. Jest wielu ludzi, którzy kochają i zbierają książki – nazywa się ich bibliofilami. Bibliofile latami gromadzą swoje zbiory, „polują” na upatrzone egzemplarze w antykwariatach i na [aukcjach](#) książki. Zbierają książki stare, rzadkie, [unikatowe](#) – po prostu białe kruki! Pewnie Cię to zdziwi, ale zjawisko kolekcjonowania książek jest równie stare jak sama książka. W starożytności istnieli zbieracze [papierusów](#) i glinianych tabliczek – dowodzą tego wykopaliska archeologiczne. Jak wielką namiętnością może być kolekcjonowanie książek udowadnia węgierski pisarz [István Ráth-Végh](#) w swej prze zabawnej *Komedii książki* – opowiada tam o pewnym bibliofilu z włoskiego miasta [Ferrara](#), który umierając, zapisał swój księgozbiór rodzinnemu miastu pod jednym jednak warunkiem – że zostanie pochowany w bibliotece. Co najdziwniejsze, prośbę tę Ferrara spełniła!

Dla prawdziwego bibliofila nie liczą się pieniądze, gdy chce zdobyć wymarzoną książkę. Francuski pisarz Aleksander [Dumas](#) (autor *Trzech muszkieterów*) wspomniał, że w jego czasach jedna z książek wydrukowanych w słynnej [oficynie Elzevirów](#) w [Lejdzie](#) osiągnęła [zawrotną](#) cenę 200 franków (pisarz zarabiał wówczas 1200 franków rocznie). Zdzisław Arct w *Dziwnych losach książek* przytacza także historię markiza [de Blandford](#), który, żeby kupić wymarzony egzemplarz pierwszego wydania *Dekameronu* [Boccaccia](#)..., zrujnował swój majątek. Bibliofile polują na rozmaite książki: pierwsze wydania, książki nieprzecięte przez [introligatora](#) (z większymi niż zazwyczaj marginesami), rzadkie druki wydane w niewielkiej liczbie egzemplarzy. Czasami miłość do książek przeradza się w prawdziwą manię! Człowiek ogarnięty nią nie cofnie się nawet przed kradzieżą!

Pomysłów na zabezpieczenie zbiorów było wiele – w Średniowieczu po prostu przymocowywano książki do półek lub pulpitów za pomocą łańcucha, co także nie zawsze było skuteczne.

Wielu bibliofilów umieszcza na książkach swój znak, czyli [exlibris](#). Jest to ozdobna pieczętka, którą przybija się na stronie tytułowej książki. Zazwyczaj jest na niej jakiś motyw graficzny i nazwisko właściciela. Otwierając książkę opatrzoną exlibrisem, od razu wiadomo do kogo należy i komu ją po przeczytaniu zwrócić.

Ciekawym przypadkiem bibliofila jest „mól książkowy”. [...] To człowiek, który nie tylko kolekcjonuje książki, ale przede wszystkim je czyta. Nie interesują go piękne oprawy czy pierwsze wydania – dla niego najistotniejsza jest zawartość, a wygląd lub rynkowa cena księgi ma znaczenie drugorzędne. Prawdziwy „mól książkowy” jest gotów poświęcić dla książki wszystko, nawet życie. Przywołany już wyżej Ráth-Végh wspomina francuskiego filozofa z przełomu XVIII i XIX wieku nazwiskiem [Bordas-Demoulin](#), który wyczerpawszy swe skromne środki finansowe, z ostatnimi groszami w kieszeni wybrał się na obiad. Po drodze jednak zajrzał do [antykwariatu](#), gdzie na półce

zobaczył upragnioną od dawna książkę. Kupił ją, lecz ponieważ na posiłek nie starczyło mu już pieniędzy, wkrótce umarł z głodu.

Źródło: *Encyklopedia szkolna. Język polski*, red. Marta Tomczyk, Kraków 2004, s. 333–334.

Ćwiczenie 1

Uzupełnij zdanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych poniżej.

Bibliofile, „księgotapy” i „mole książkowe”

to przykład tekstu .

ikonicznego

reklamowego

informacyjnego

publicystycznego

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 2

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Tekst „Bibliofile”, „księgotapy” i „mole książkowe” opowiada o...

☐ rodzajach książek.

☐ historii książki.

☐ bibliofilach.

☐ budowie książki.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 3

Połącz pojęcia z odpowiednimi definicjami.

antykwareusz

osoba, która czyta bardzo dużo książek

mól książkowy

kolekcjoner książek

bibliofil

osoba prowadząca antykwariat (sklep z używanymi książkami)

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 4

Podaj 5 synonimów do wyrazu „książka”. Ułóż zdania z dwoma z nich.

Ćwiczenie 5

Na podstawie przytoczonego fragmentu oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz „P”, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo „F” – jeśli jest fałszywe.

Zdania	P	F
Exlibris miał chronić książkę przed kradzieżą.	☐	☐
Bibliofile poszukują rzadkich egzemplarzy książek w antykwariatach i na aukcjach.	☐	☐
Dla mola książkowego wygląd i cena rynkowa książki ma największe znaczenie.	☐	☐

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 6

Dopisz frazeologizm do definicji.

– bardzo rzadki egzemplarz książki, publikacji lub innej rzeczy

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 7

Wyjaśnij znaczenie podanych związków frazeologicznych:

- mówić jak z książki;
- połykać książki;
- czytać w kimś jak w otwartej księdze.

Ćwiczenie 8

Ułóż zdanie z każdym ze związków frazeologicznych:

- mówić jak z książki;
- połykać książki;
- czytać w kimś jak w otwartej księdze mówić jak z książki;

Ćwiczenie 9

Wybierz sentencję, która najtrafniej odzwierciedla treść tekstu „Bibliofile, «księgotapy» i «mole książkowe»”.

☐

„Wszystko, co we mnie dobre, zawdzięczam książce”.

Maksym Gorki

☐

„Kto czyta książki, żyje podwójnie”.

Umberto Eco

☐

„Jedni kochają konie, inni ptaki, jeszcze inni zwierzęta różne. Ja natomiast od dziecka namiętnie pragnąłem posiadać książki”.

Julian Apostata

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Słownik

antykwariat

sklep, w którym można sprzedać lub kupić używane książki

aukcja

publiczna sprzedaż rzeczy lub zwierząt, których nabywcą zostaje ten, kto zaoferuje najwyższą cenę

exlibris

[czytaj: ekslibris] nazwisko lub znak właściciela umieszczone na wewnętrznej stronie okładki

introligator

rzemieślnik zajmujący się oprawianiem książek

Lejda

miasto w zachodniej Holandii

niesyty

taki, który ciągle pragnie czegoś

oficyna

wydawnictwo

papirus

materiał pisarski sporządzany w starożytności z włókien cibory papirusowej

unikatowy

rzadko spotykany, wyjątkowy

zawrotna

bardzo duża

Notatki ucznia

Bibliografia

Butenko B., Majerowa J., (1987), *O książce. Mała encyklopedia dla nastolatków*, Wrocław: Ossolineum.

Wolański A., (2008), *Edycja tekstów*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.